

Sygn. akt III AUa 648/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.) SA Małgorzata Pasek
Protokolant: st. prot. sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2019 r. w Lublinie

sprawy A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek apelacji A. G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 23 maja 2018 r. sygn. akt IV U 540/17

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska Małgorzata Pasek

III AUa 648/18

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z dnia 31 maja 2017 r., działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887), odmówił A. G. prawa do ponownego ustalenia prawa do renty rodzinnej w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 30 września 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. Powyższe rozstrzygnięcie organ rentowy uzasadniał tym, że ubezpieczony nie kontynuował wówczas nauki. Pobrane zatem przez ubezpieczonego świadczenie z tytułu renty rodzinnej jest świadczeniem nienależnym. Organ rentowy przytoczył treść art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. ZUS poinformował ponadto, iż we wrześniu 2011 r. ubezpieczony był uprawniony do renty rodzinnej.

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Siedlcach złożyła, działając w imieniu A. G., jego pełnomocnik-matka- J. G., domagając się przyznania ubezpieczonemu renty rodzinnej w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. oraz od 1 stycznia 2012 r. do 30 września 2012 r. przy czym ubezpieczony jako podstawę prawną żądania powołał się na art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy w Siedlcach wyrokiem z dnia 23 maja 2018 roku oddalił odwołanie, natomiast wnioszek z dnia 23 maja 2018 roku przekazał organowi rentowemu celem nadania biegu. Sąd Okręgowy ustalił, że Ubezpieczony A. G., urodzony (...), był uprzednio uprawniony do renty rodzinnej po zmarłym ojcu, S. G..

W spornych okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. oraz od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. ubezpieczony nie kontynuował nauki (okoliczność bezsporna) i wobec powyższego nie spełniał on określonego w art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, warunku do nabycia prawa do renty rodzinnej.

W drodze kolejno wydawanych, w przedziale czasowym od 20 września 2010 r. do 31 grudnia 2012 r., decyzji, organ rentowy zobowiązywał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń tj. renty rodzinnej (decyzja z dnia 20 września 2010 r. zobowiązująca do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w okresie od 1 marca 2010 r. do 31 maja 2010 r., decyzja z dnia 22 czerwca 2011 r. zobowiązująca do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w okresie od 1 marca 2011 r. do 31 maja 2011 r., decyzja z 13 czerwca 2011 r. wstrzymująca wypłatę renty rodzinnej od dnia 1 czerwca 2011 r. jak również decyzja z 31 grudnia 2012 r. zobowiązująca do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r.). Decyzje te stawały się prawomocne.

Ubezpieczony wnosił skargi o wznowienie postępowań sądowych toczących się na skutek odwołań od decyzji z dnia 13 czerwca 2011 r. oraz z dnia 31 grudnia 2012 r. Skargi te były odrzucane przez Sąd Apelacyjny w Lublinie w sprawach III AUa 1414/16 oraz III AUa 1413/16.

A. G. został od dnia 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2017 r. uprawniony do renty socjalnej oraz do renty rodzinnej w związku ze stwierdzoną całkowitą niezdolnością do pracy na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 15 listopada 2016 r. sygn. akt IV U 1316/14.

W dniu 2 maja 2017 r. ubezpieczony, w oparciu o art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wniósł o ponowne ustalenie prawa do renty rodzinnej w okresie od 1 marca 2010 r. do 30 czerwca 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 30 września 2011 r. oraz od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r. Zaskarżoną decyzją z dnia 31 maja 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego ustalenia prawa do renty rodzinnej w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 30 września 2011 r. i od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r.

Sąd Okręgowy orzekł, że stosownie do treści art. 68 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS renta rodzinna przysługuje dzieciom własnym, dzieciom drugiego małżonka i dzieciom przysposobionym do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy w okresach, o których mowa w pkt 1 lub 2 powołanego przepisu.

W toku niniejszego postępowania ubezpieczony powoływał się na wypełnienie się przesłanki wyrażonej w art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z tym przepisem, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

A. G. upatrywał nowego dowodu w postaci opinii biegłego lekarza sądowego- proktologa, który na potrzeby postępowania o prawo do renty rodzinnej oraz do renty socjalnej toczącego się przed Sądem Okręgowym w Siedlcach (sygn. akt IV U 1316/14) stwierdził, iż ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy z powodu naruszenia

sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 16-tego roku życia (a zatem przed 7 czerwca 2005 r.) i trwa do 31 grudnia 2017 r.

W ocenie Sądu Okręgowego, powyższe stanowisko ubezpieczonego nie jest zasadne, ponieważ art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS należy odczytywać łącznie z art. 114 ust. 1 pkt 1 e ppkt 2 tej samej ustawy. Przepis ten wyznacza pięcioletni termin, liczony od dnia wydania prawomocnej decyzji w przedmiocie ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości, po którego upływie nie może nastąpić uchylene lub zmiana tejże decyzji.

W przedmiotowej sprawie prawomocne decyzje dotyczące dwóch ze wskazanych przez ubezpieczonego okresów zostały wydane odpowiednio 20 września 2010 r. oraz 22 czerwca 2011 r. jak również 13 czerwca 2011 r.

Niewątpliwie zatem, od dnia wydania tych decyzji do dnia złożenia przez ubezpieczonego wniosku do ZUS inicjującego niniejsze postępowania (co nastąpiło 2 maja 2017 r.), upłynęło 5 lat.

Okoliczność ta z przyczyn formalnych uniemożliwia uwzględnienie odwołania w omawianym zakresie. Dlatego też zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

W zakresie prawa A. G. do renty rodzinnej w trzecim z okresów wskazywanych przez ubezpieczonego, tj. od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r., organ rentowy rozstrzygnął w decyzji z dnia 31 grudnia 2012 r. Składając w dniu 2 maja 2017 r. wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty rodzinnej, ubezpieczony dochował 5 letniemu terminowi liczonemu od dnia wydania przywołanej decyzji.

Żądanie ubezpieczonego co do wyżej wymienionego okresu nie może jednak zostać uwzględnione z przyczyn merytorycznych.

Ubezpieczony miał bowiem uprzednio ustalone prawo do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, tj. w związku z pobieraniem nauki w szkole. Ustalenia poczynione w prowadzonych dotychczas postępowaniach sądowych (vide ustalenia faktyczne) wskazują na zaprzestanie nauki przez ubezpieczonego w okresach od 1 marca 2010 r. do 30 września 2010 r., od 1 marca 2011 r. do 31 sierpnia 2011 r. oraz od 1 stycznia 2012 r. do 31 sierpnia 2012 r.

Tymczasem ubezpieczony w niniejszym postępowaniu powołuje się na istnienie całkowitej niezdolności do pracy, czym nawiązuje do wyrażonej w art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawy do nabycia prawa do renty rodzinnej. A. G. domaga się zatem przyznania prawa do renty rodzinnej z innej podstawy prawnej niż uprzednio. W toku wcześniej prowadzonych postępowań ubezpieczony nie powoływał się na istnienie u niego całkowitej niezdolności do pracy. Z akt ZUS nie wynika również, by okoliczność zaprzestania nauki przez ubezpieczonego była spowodowana stanem zdrowia. Dopiero w 2014 r., kiedy to ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o rentę socjalną, została podniesiona okoliczność stanu zdrowia A. G.. Dlatego też w niniejszej sprawie żądania ubezpieczonego nie mogą zostać uwzględnione w oparciu o art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Od tego wyroku apelację wniósł A. G. zaskarżając wyrok w punkcie I. Wyrokowi zarzucał naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz naruszanie prawa procesowego poprzez zaniechanie oceny złożonych dowodów i ujawnionych okoliczności.

Wnosił o uchylene zaskarżonego wyroku i poprzedzającej go decyzji i uznanie, że złożenie przez ubezpieczonego wniosku o wznowienie postępowania w trybie art. 114 znajduje uzasadnienie w przepisach prawa i orzecznictwie sądowy, a złożone dowody uzasadniają wznowienie postępowania i uznanie, że w spornych okresach ubezpieczony miał prawo do renty rodzinnej oraz uznanie winy organu rentowego w braku pouczenia uprawnionego o krokach, jakie winien podjąć w celu ustalenia prawa do renty rodzinnej z tytułu niezdolności do pracy, co stanowi działanie na szkodę ubezpieczonego bądź przekazanie sprawy do ponownego o rozpoznania w Sądzie Okręgowym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew stanowisku skarżącego Sąd Okręgowy wyjaśnił wszystkie istotne okoliczności sprawy – stan faktyczny co do istotnych okoliczności był bezsporny, dlatego też podnoszony w apelacji naruszenia prawa procesowego przez zaniechanie oceny złożonych dowodów jest chybiony.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza też naruszenia prawa materialnego – art.114 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Z 2018 roku, poz.1270), który reguluje zasady wznowienia postępowania przed organem rentowym w razie ujawnienia nowych okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Powołany przez Sąd Okręgowy przepis art.114 ust. 1 pkt 1 e ppkt 2 tej ustawy w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 10 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw wyklucza możliwość wznowienia postępowania po upływie 5 lat od daty wydania decyzji, stąd też z przyczyn formalnych nie ma możliwości wzruszenia decyzji ustalających brak prawa do pobierania renty rodzinnej w okresach, w których wnioskodawca nie kontynuował nauki w szkole.

Odnosząc się do wznowienia postępowania w sprawie decyzji wydanej w dniu 3 grudnia 2012 roku a dotyczącej świadczeń pobranych w okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia 2012 roku, Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że nie nastąpiły okoliczności skutkujące wznowieniem postępowania. Wnioskodawca był uprawniony do renty z uwagi na pobieranie nauki po ukończeniu 16 roku życia (art.68 ust.1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) i w okresie przerwy w kontynuowaniu nauczania nie miał prawa do wpłaty renty. Ustalona w innym postępowaniu przypuszczalna data powstania całkowitej niezdolności do pracy jest okolicznością mającą wpływ na prawo do świadczenia.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie zachodzi potrzeba ich powtarzania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 roku II UKN 61/97 – OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 roku I PKN 339/98 – OSNAPiUS 1998/24/776). Podnieść należy dodatkowo, że wnioskodawca argumentami przytoczonymi w apelacji w żaden sposób nie podważył zasadności stanowiska Sądu pierwszej instancji. Apelacja zawiera bowiem jedynie własną interpretację przepisów odmienną od przyjętej przez Sąd Okręgowy i nie znajdującej potwierdzenia w utrwalonym orzecznictwie sądów, w tym orzecznictwie Sądu Najwyższego w analogicznych sprawach.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art.385 KPC orzekł, jak w sentencji.